

Pro snadnější pochopení problematiky Jednotného systému varování a vyrozumění je nutné na začátku popsat základní terminologii a pojmy.

- **Jednotný systém varování a vyrozumění** – je technicky, provozně a organizačně zabezpečen vyrozumívacími centry, telekomunikačními sítěmi a koncovými prvky varování a vyrozumění.
- **Koncový prvek varování** – zařízení, které je schopné generovat stanovené zvukové signály a vysílat verbální informace. Jejich aktivace je možná dálkově ze zadávacích terminálů nebo místně. Jedná se o rotační sirény, elektronické sirény a místní informační systémy (dále jen MIS).
- **Koncový prvek vyrozumění** – technické zařízení schopné předat informaci orgánům krizového řízení, například mobilní telefony a pagery.
- **Varování** – komplexní souhrn organizačních, technických a provozních opatření, zabezpečujících včasné upozornění obyvatelstva na reálně hrozící nebo již nastalé mimořádné události (dále jen MU) nebo krizový stav (dále jen „KS“), vyžadující realizaci opatření na ochranu obyvatelstva a majetku. Jedná se především o odvysílání stanoveného akustického signálu, který může být doplněn o verbální tísňovou informaci, upozorňující na povahu nebezpečí a možné provedení opatření, která vedou k ochraně života, zdraví a majetku.
- **Varovný signál** – stanovený způsob akustické aktivace koncových prvků varování obyvatelstva, který upozorní obyvatelstvo na reálně hrozící nebo již nastalou mimořádnou událost nebo krizový stav.
- **Tísňové informování obyvatelstva** – komplexní souhrn organizačních, technických a provozních opatření, která vedou bezprostředně k předání informací po zaznění varovného signálu o zdroji, povaze a rozsahu nebezpečí a nutných opatřeních k ochraně obyvatelstva a majetku, která jsou prováděna cestou hromadných sdělovacích prostředků a dalšími možnými způsoby.
- **Verbální informace** – následuje bezprostředně po zaznění signálu generovaného elektronickou sirénou nebo místním informačním systémem (dále jen MIS). Jedná se o krátkou, asi dvacet sekund dlouhou verbální informaci, která je na konci a na začátku provázena gongem. Verbální informace jsou uloženy v paměti ovládacích přijímačů koncových prvků.

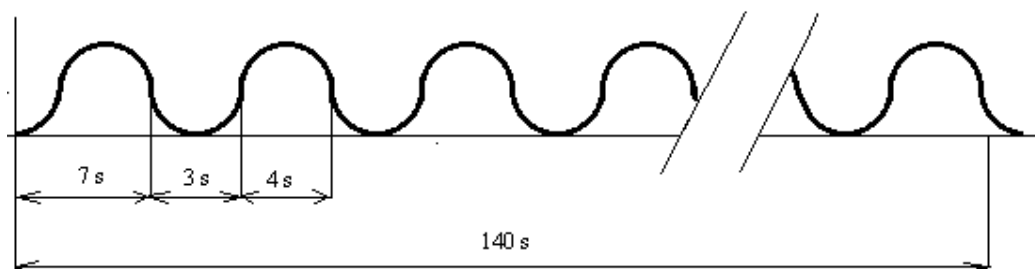

- **Vyrozumění** – souhrn technických a organizačních opatření zabezpečujících včasné předání informací o hrozící nebo nastalé MU orgánům krizového řízení, právníckým osobám a podnikajícím fyzickým osobám podle havarijních nebo krizových plánů.
- **Vyrozumívací centra** – místa pro technické, organizační a provozní zabezpečení varování, vyrozumění a předání tísňových informací, zajišťující sběr, uložení a zobrazení diagnostických dat a dat získaných od koncových prvků měření.

1. Varovný signál

Na začátku 20. století, byl po přehodnocení bezpečnostní strategie naší země zaveden pouze jeden varovný signál "Všeobecná výstraha", který slouží jako jediný pro varování obyvatelstva. Do té doby se využívalo několika typů signálů a hlavně se vysílaly za pomoci různých prostředků. Jako příklad zde mohu uvést evakuaci, která se vyhlášovala rozhlasem nebo vyhláškou, vzdušný poplach sirénou, radiační poplach zvony a další podobné prostředky.

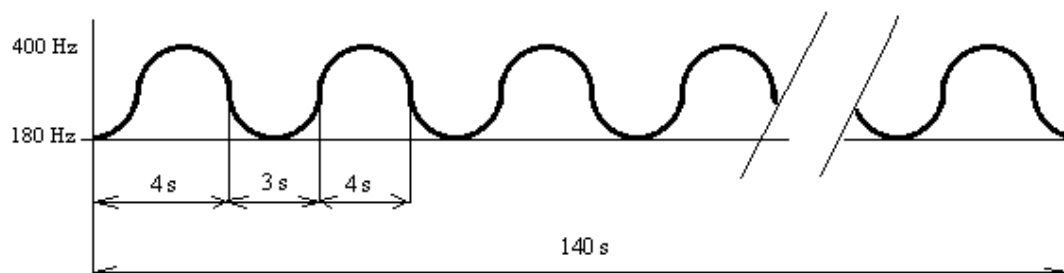
Tvar a význam jednotného varovného signálu je stanoven vyhláškou č. 380/2002 Sb. Jedná se o kolísavý tón trvající 140 sekund, kdy je motor rotační sirény střídavě spínán na dobu čtyř sekund a na tři sekundy vypínán, první sepnutí trvá zpravidla 7 sekund.

Obrázek 1: Grafické schéma průběhu akustického signálu Všeobecná výstraha na elektrické motorové siréně.

Elektronické sirény a Místní informační systémy (dále jen MIS) vytvářejí signál kombinací tónů 180 Hz až 400 Hz elektronickým generováním nebo reprodukcí zvuku z audiopaměti.

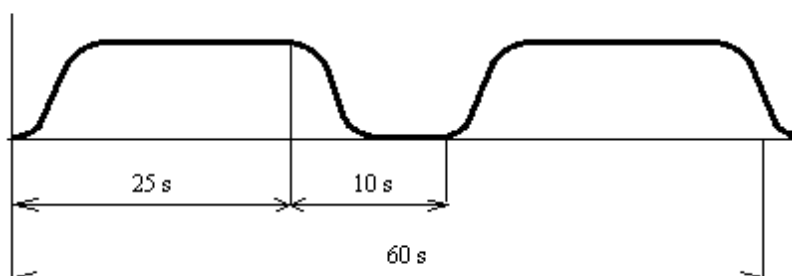

Obrázek 2: Grafické schéma průběhu akustického signálu Všeobecná výstraha na elektronické siréně a MIS.

Varovný signál vysílaný prostřednictvím elektronických sirén a MIS může a měl by být doplněn verbální informací. Těchto informací může být až 16 a každá z nich trvá přibližně 20 sekund. Tyto informace jsou běžně uloženy v paměti sirén. Některé z nich jsou součástí signálu "Všeobecná výstraha", a to zejména "Všeobecná výstraha", "Zátopová vlna", "Radiční havárie" a "Chemická havárie".

2. POŽÁRNÍ POPLACH

Signál je určen pro svolání JPO SDH. Nejedná se o varovný signál. Jeho průběh je určen ve vyhlášce MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva, pro rotační sirény a elektronické koncové prvky ve dvou odlišných verzích. Pro rotační sirény se jedná o přerušovaný tón v délce 60 sekund, kdy motor sirény je na dobu 25 sekund sepnut, na 10 sekund je napětí odpojeno a poté opět na 25 sekund sepnuto. Pro elektronické sirény a MIS je signál tvořen střídáním tónu 200 Hz a 400 Hz v intervalu 2 sekundy, vždy s mezerou 2 sekundy. Signál je doplněn o verbální informaci „Požární poplach“

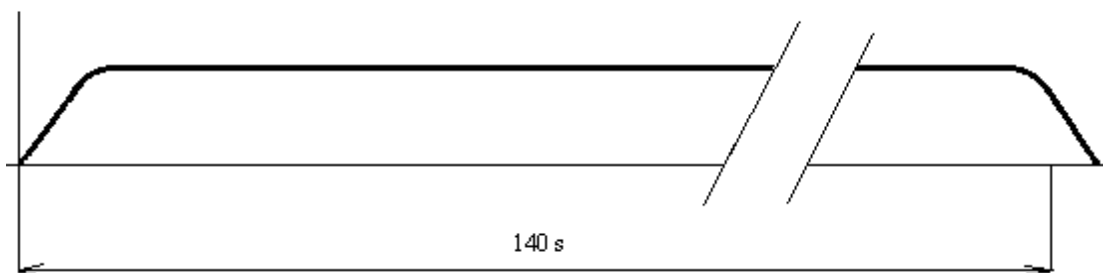
Obrázek 3: Schéma průběhu akustického signálu Požární poplach

rotační siréna – přerušovaný tón

3. Akustická zkouška sirén

Akustická zkouška sirén slouží k prověření funkčnosti JSVV, a to směrem od obsluhy až k poslednímu koncovému prvku. Tato zkouška se provádí na základě vyhlášky č. 380/2002 Sb. Zkoušky se provádí zpravidla první středu v měsíci ve 12:00 hod. zkušebním nepřerušovaným tónem v délce 140 sekund.

Obrázek 4: Tvar tónu Zkouška sirén

Studijní materiály:

- MARTÍNEK, Bohumír. *Ochrana obyvatelstva I*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009, ISBN 978-80-7251-298-0
- MARTÍNEK, Bohumír, TVRDEK, Jan. *Ochrana obyvatelstva II*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010, ISBN 978-80-7251-323-9
- KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše, *Ochrana obyvatelstva*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2005, ISBN 80-86634-70-1
- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému
- vyhláška č. 380/2000 Sb., o přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva
- <http://www.hzscr.cz/clanek/varovani-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>